

Posudek
na rigorózní práci Mgr. Marka Dvořáka
na téma „Použití agenta v trestním řízení“

I.

Předložená rigorózní práce o rozsahu 117 stran textu je zasvěcenou studií pojednávající o jednom z nestandardních prostředků dokazování zejména v případech tzv. organizované kriminality. Organizovaná kriminalita představuje z aktuálního i dlouhodobého hlediska značné riziko pro společnost a pro zajištění práv a svobod občanů. Odhalení organizované kriminality je převážně závislé na operativně pátrací činnosti příslušných útvarů Policie ČR, která využívá svých specifických postupů, operativně pátracích prostředků, techniky i opatření k zabezpečení ochrany této své činnosti.

Použití agenta v trestním řízení je operativně pátracím prostředkem, kterého lze použít v přesně vymezených případech uvedených v § 158e odst. 1 tr. řádu. Podmínky pro použití agenta jsou přísnější než u jiných operativně pátracích prostředků, což je logické a správné, protože použití agenta by mělo být omezeno jen na případy mimořádné závažnosti. Trestní řád poskytuje v ustanovení § 102a zvýšenou ochranu utajení skutečné identity agenta, který má být v řízení před soudem vyslechnut jako svědek. Utajení identity agenta v řízení před soudem může nastolit problémy z hlediska práva na spravedlivý proces ve smyslu Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod. S tím jsou spojeny některé závažné otázky, jako například rozsah beztrestnosti agenta při plnění uložených úkolů, nepřipustnost provokace k trestné činnosti, odpovědnost za škodu způsobenou agentem aj. Odbornou diskusi vyžaduje i problematika tzv. protikorupčního agenta, zavedení institutu korunního svědka, využívání poznatků zpravodajských služeb při potlačování organizovaného zločinu.

Z výše uvedeného vyplývá, že téma rigorózní práce je aktuální, důležité a společensky závažné.

Osnova práce je jasná a logická. Autor rozdělil práci do úvodu, závěru a pěti dále strukturovaných kapitol.

Postupně pojednává obecně o operativně pátrací činnosti, o právní úpravě a dalších otázkách tzv. agenta kontrolora v České republice, o otázkách přeshraniční a mezinárodní spolupráce, o stále sporné problematice agenta provokatéra, a s přihlédnutím k zahraničním právním úpravám. V závěru pak shrnuje poznatky, ke kterým dospěl, a uvádí návrhy de lege ferenda.

Práce byla vypracována na půdorysu bohatého seznamu odborných literárních pramenů, jenom seznam použité literatury čítá dvanáct stran. S použitými prameny pracoval rigorozant přesně, korektně a kreativně.

Práce je napsána živým stylem, je čtivá a prošla pečlivou technickou redakcí. Pravopisných chyb je minimálně (například slovo „stádium“ na str. 8 dole).

II.

Juristický rozbor je důkladný, odborně bezchybný i obecně srozumitelný. Neshledal jsem v textu žádnou odbornou chybu či nedostatek. Práce je v rozboru vytyčených otázek důkladná a pečlivá.

Na str. 11 a násl. se autor věnuje problematice, kdo (jaká osoba) může být policejním agentem. Kritizuje, že podíl cizinců na organizovaném zločinu je vysoký, nicméně v řadách policie se nevyskytují (až na výjimky) osoby jiného než českého etnika (jednou z podmínek pro přijetí do služebního poměru je občanství ČR). Vhodní adepti na pozici policejního agenta pro nasazení do etnických skupin (Číňané, Vietnamci, Nigerijci) nejsou. Odtud návrh na možnost, aby agentem mohla být i jiná osoba, než příslušník Policie ČR, resp. příslušník GIBS. Na Slovensku se před časem řešila otázka, zda agentem může být i advokát. Souvisí to se zněním § 117 odst. 11 slov. tr. řádu – agentem nemusí být policista. Jaký je názor autora na tuto otázku, pokud by v české právní úpravě bylo možné použít na pozici agenta i jinou osobu než policistu ?

Na str. 46 a násl. zaujme zasvěcený rozbor otázky policejní provokace, resp. agenta provokatéra. Rigorozant zastává názor, který sdílí i recenzent, o nepřípustnosti policejní provokace, o absolutně neúčinném důkazu nepoužitelném v trestním řízení.

III.

Závěrem shrnuji: Rigorózní práce Mgr. Marka Dvořáka je plně způsobilým podkladem pro ústní obhajobu. Autor prokázal, že o zpracovávaném tématu má hlubší znalosti, umí vybraný institut dát do patřičné mezinárodní souvislosti a je schopen napsat odborný text na výborné odborné i literární úrovni.

Při ústní obhajobě doporučuji vyjádřit se k podnětu uvedenému v posudku (advokát jako agent) a dále k otázce tzv. obrácení důkazního břemene (str. 54 a násl. práce).

